

Η Δωδώνη

Γιάννης Φίκας

Διαδρομή: Τρία ποτάμια – Μέτσοβο – Ιωάννινα - Δωδώνη.

Το ιερό της Δωδώνης βρίσκεται στη βορειοδυτική Ελλάδα, 22 χλμ. νότια της πόλης των Ιωαννίνων. Το μαντείο της Δωδώνης θεωρείται το αρχαιότερο ελληνικό μαντείο. Σχετικά με την ίδρυση του μαντείου ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι άκουσε μια ιστορία όταν επισκέφθηκε τη Δωδώνη, παρόμοια με εκείνη που είχε ακούσει και στις Θήβες της Αιγύπτου: δύο μελανές πελειάδες (περιστερές) έφυγαν από τις Θήβες και η μία ίδρυσε στη Λιβύη το ιερό του Άμμωνος Διός, ενώ η άλλη κάθισε σε μια βελανιδιά της Δωδώνης και ζήτησε με ανθρώπινη φωνή την ίδρυση του μαντείου της Δωδώνης.

Το Θέατρο

Η παράδοση αναφέρει επίσης ότι ο Ιάσων, ο αρχηγός της Αργοναυτικής εκστρατείας που με τη βοήθεια της Μήδειας έφερε από την Αία στην Ιωλκό το περίφημο χρυσόμαλλο δέρας, επισκέφθηκε τη Δωδώνη για να προμηθευτεί ένα κλαδί από την προφητική βελανιδιά και να το βάλει στην πλώρη της Αργούς. Ο ναυπηγός, ο Άργος, που έφτιαξε την Αργώ με ξύλα πεύκων από το Πήλιο χρησιμοποίησε και το κομμάτι ξύλου από την ιερή βελανιδιά του μαντείου της Δωδώνης και το καράβι απέκτησε το χάρισμα της ομιλίας και προειδοποιούσε τους Αργοναύτες για τους αναμενόμενους κινδύνους.

Στα Ομηρικά έπη γίνονται αναφορές στο μαντείο της Δωδώνης. Στην *Ιλιάδα*, τη στιγμή που ο Πάτροκλος φοράει την πανοπλία του Αχιλλέα και ετοιμάζεται με

τους Μυρμιδόνες για να αντιμετωπίσει τον Έκτορα, ο Αχιλλέας κάνει σπονδές με χρυσό ποτήρι και επικαλείται τον Δωδωναίο Δία: *Δία της Δωδώνης, πρωτοκύβερνε, πελασγική, που μένεις μακριά, την παγερή αφεντεύοντας Δωδώνη, και τρογύρα χαμοκοιτάμενοι, ανιφτόποδοι, ζουν οι Σελλοί, οι δικοί σου προφήτες.*

Ο ναός της Αφροδίτης και το Πρυτανείο

Στην *Οδύσσεια* αναφέρεται επίσης ότι ο Οδυσσεύς πηγαίνει στη Δωδώνη για να πληροφορηθεί πως θα φθάσει στην πατρίδα του την Ιθάκη.

Η λατρεία του Δωδωναίου Διός άρχισε στην Ήπειρο την πρώιμη εποχή του Χαλκού (2600-1900π.Χ.) ή τη μεσοελλαδική (1900-1600π.Χ.) όπου ήδη λατρευόταν η Μεγάλη θεά της ευφορίας και της βλάστησης. Η Μεγάλη θεά είχε την κατοικία της στη Δωδώνη και το λατρευτικό της σύμβολο ήταν το δένδρο της βελανιδιάς. Οι δύο θεοί, ο Ζευς, ως θεός του ουρανού, των κεραυνών και της καταιγίδας και η Μεγάλη θεά, η Διώνη, ως θεότητα της βλάστησης, αποτέλεσαν το θείο ζεύγος. Η βελανιδιά αποτελούσε το λατρευτικό χώρο των δύο θεοτήτων και από το θρόισμα των φύλλων και το πέταγμα των περιστερών που φώλιαζαν στο φύλλωμά της ερμήνευαν οι Σελλοί τη θεία βούληση (Σωτήρης Δάκαρης, *Δωδώνη*, Υπουργείο Πολιτισμού).

Η Ιερή Οικία

Το Ιερό και τα Μνημεία:

Στο β' μισό του 4 αι. π.Χ. όταν χτίζονται το τείχος της ακρόπολης με τον περίβολο του ναού, η ιερή οικία με τη βελανιδιά και τον περίβολό της, ο παλιός ναός της Διώνης, ο ναός της Θέμιδος και ο ναός της Αφροδίτης το ιερό αποκτά την πρώτη αρχιτεκτονική του μορφή. Στις αρχές του 3^{ου} αι. χτίζονται το θέατρο, το βουλευτήριο και το πρυτανείο. Στο τέλος του 3^{ου} αι. το ιερό απόκτησε τη τελική του μορφή όταν κατασκευάστηκε το στάδιο και η ιερή οικία έγινε το κυριότερο μνημείο λατρείας.

Ο ναός της Διώνης

Ο ναός του Ηρακλή